

doc. JUDr. Peter Molnár, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Právnická fakulta

Katedra občianskeho práva

Na základe žiadosti dekana Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach doc. JUDr. Miroslava Štrkolca, PhD. zo dňa 4. marca 2022 podávam tento

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu JUDr. Jaroslava Čolláka, PhD.

„Decízne systémy. Vzťahy súdnych a alternatívnych foriem prejednávania a rozhodnutia sporov.“¹

1. Výber témy práce

Výber témy hodnotím výsostne pozitívne. Problematika teoretickej bázy a vzájomných vzťahov decíznych sústav s právomocou prejednávať a rozhodovať spory – do vydania posudzovanej práce – v slovenskej, ani českej civilnej procesualistickej spisbe monotematicky spracovaná nebola. Ako ukázali výsledky výskumu autora, tieto vzťahy boli doteraz na škodu teórie i praxe zaznávané.

2. Ciele habilitačnej práce a použité metódy

Hlavným deklarovaným cieľom predloženej práce je analýza celého spektra vzájomných vzťahov štátneho decízneho systému všeobecného (ale aj ústavného) súdnictva a alternatívnych decíznych systémov (ADR) verejného a súkromného práva.

---

¹ Čollák, J.: Decízne systémy. Vzťahy súdnych a alternatívnych foriem prejednávania a rozhodnutia sporov. Praha: C. H. Beck, 2022, 512 strán

Najdôležitejšími uhlami pohľadu je ustupovanie štátu v prospech alternatívnych spôsobov riešenia sporov (Holländerovský „výpredaj štátu“), konkurencia právomoci jednotlivých decíznych systémov v momente vzniku sporu, postupné poradie využiteľnosti toho-ktorého systému, „životnosť“ konkrétneho výsledku prejednávania sporu a udržateľnosť systémov ADR ako takých pri ingerencii štátneho súdництва.

V snahe o komplexné vysvetlenie týchto vzťahov autor nevyhnutne zachádza do detailov pojmovologického aparátu, skúma a objasňuje celý rad otázok a aspektov, dôsledkom čoho je „pribúdanie“ tém skúmania a priebežné formulovanie čiastkových hypotéz.

Vytýčeným cieľom zodpovedajú aj správne zvolené a použité metódy vedeckého bádania – analýza, komparácia a syntéza.

3. Systematika a obsahová stránka práce

Predložená habilitačná práca je rozdelená do deviatich logicky nadväzujúcich kapitol, s použitím veľmi dobrého inštrumentária, aj keď nie bez gramatických a štylistických chýb, pričom oponentovi je nie vždy jasný zmysel striedania druhov písma (obyčajné písmo, tučné písmo, kurzíva) v texte. Napriek tejto poznámke a niekoľkým ďalším (uvedeným neskôr) je však potrebné zvýrazniť, že práca je výsledkom seriózneho vedeckého bádania autora.

Prvá kapitola ponúka nutne prvotné teoreticko-pojmologické pojednanie o subjektívnych právach a ich ochrane prostredníctvom práva procesného.

V druhej kapitole autor enumeruje decízne systémy, ktoré (a vzťahy medzi ktorými) hodlá podrobiť skúmaniu, a hľadiská svojho výskumu. Trefne uvažuje s pojmom „procesné právo súkromné“ a predznamenáva „dohľad“ zákonodarcu nad extralegálnymi procesnými pravidlami.

Tretia kapitola stručne rekapituluje stav poznania predmetu výskumu.

Kľúčovou témou štvrtej kapitoly je spor a jeho vymedzenie. V tejto súvislosti by som sa prihovárал za citlivejšie rozlišovanie medzi „predmetom sporu“ (jeho vstupné formálne a postupné reálne ponímanie v závislosti od vývoja konania) a „predmetom konania“, pretože bez ohľadu na napríklad „znespomenie“ určitej skutočnosti (ktorá zaiste predstavuje zúženie reálneho predmetu sporu), bez ďalšieho takáto skutočnosť nepredstavuje zúženie predmetu konania, t.j. toho, s čím sa musí súd „výrokovo“ vysporiadať.

Predmetom záujmu autora v piatej kapitole je „štátny“ decízny systém z viacerých aspektov, počnúc personálnym substrátom, cez dokazovanie, k výsledku rozhodovacej činnosti, jej preskúmvaniu a (ne)ustálenosti rozhodovacej činnosti. Zvolený pohľad je vhodný, ak je však táto kapitola predpolím pre následnú komparáciu

tých istých aspektov v systémoch ADR, a dokazovanie chápeme ako síce najdôležitejší, ale nie jediný spôsob vystavania skutkového základu rozhodnutia, privítal by som pojednanie o ostatných spôsoboch získavania skutkových zistení súdu (predovšetkým tých, ktoré určitým spôsobom sankcionujú sporovú stranu) a následné porovnanie tohto aspektu v systémoch ADR. „Klasickou“ pripomienkou oponenta je nesúhlas s chápaním možnosti sporového súdu vykonať nenavrnutý dôkaz ako uplatnenia vyšetrovacieho princípu (povinnosť súdu vykonať všetko potrebné), keďže podľa môjho názoru ide o oslabenie prejednávacieho princípu (možnosť súdu vykonať aj nenavrnuté).

Šiesta kapitola je venovaná ľudskoprávnemu súdnictvu a jeho vplyvu na rozhodovanie sporov. Autor postrehol (a pomerne kriticky) aj nový prístup ústavného súdu k posudzovaniu otázky prejudiciality pri predbežnom prerokovaní návrhov všeobecných súdov na posúdenie súladu právnych predpisov, t.j. k posudzovaniu reálneho vplyvu potenciálneho derogačného nálezu na budúce rozhodnutie návrh podávšieho všeobecného súdu v konkrétnom prerušenom súdnom konaní.

Za jadro habilitačnej práce jednoznačne považujem siedmu a ôsmu kapitolu, predmetom ktorých sú systémy alternatívneho prejednávania a rozhodovania sporov. Výskum je prevalentne orientovaný na oblasť riešenia sporov v športe, čo je však vzhľadom na úroveň prepracovanosti tohto systému (ako aj všeobecne známu angažovanosť habilitanta v danej oblasti) úplne logické a opodstatnené. Zistenia a závery, ku ktorým autor dochádza, sú logické, konzistentné a prínosné.

Zákonná licencia na vyčlenenie právneho vzťahu (*in abstracto* a v hybridnej forme) je nasledovaná vôľou účastníka právneho vzťahu podrobiť sa tejto alternatíve (*in concreto*) a súkromné právo procesné sa rozvíja v priestore nepokrytom procesnoprávnymi normami verejného práva, v Hartovskom chápaní autonómie. Práca nevyhnutne pracuje s termínom „delená právomoc“ a pojednania o nej je potrebné oceniť.

V dileme/konkurencii zákona o športe (vlastné orgány športového zväzu) a zákona o rozhodcovskom konaní (stály rozhodcovský súd) autor dochádza k záveru o nearbitrabilite športových sporov, nakoľko aj po kontroverznej novele zákona o športe naďalej považuje vzťah profesionálneho športovca a športového zväzu za vzťah závislej práce.

Pri riešení otázky „hmotnoprávnej roviny prejednávania sporu“, t.j. pri otázke (ne)možnosti použitia hmotnoprávnych noriem v športovom ADR konaní by som medzi argumentmi „za“ očakával skôr nevyhnutnosť, než možnosť ich použitia, pretože ide o riešenie sporov zo vzťahov, upravených právnymi normami.

„Športová exekúcia“ v podobe športovo-technických a majetkových následkov priamo vo vnútri systému je nepochybne efektívna, ak je tento druh následku pre „odsúdeného“ hrozbou. Pri potrebe siahnuť do „extravilánu“ je však podľa názoru oponenta naďalej využiteľná aj súdna exekúcia. Otázka vymožitelnosti

„judikovaného“ práva (ktorá, samozrejme, nie je kľúčovou, ale v určitej fáze vývoja právneho vzťahu sa objavuje pomerne neodbytné) vyvstáva aj neskôr, pri úvahe autora nad systémami ADR, ktoré by sa mohli vyvinúť mimo výslovnej zákonnej licencie.

Autor používa označenie ústavného súdnictva ako štvrtej inštancie nepochybne v obraznom význame. Napriek tomu je však takéto označenie konania pred ľudskoprávnym súdom vzhľadom na „optiku“, ktorou dochádza k prieskumu, potrebné odmietnuť.

Za prínosné považuje oponent zhmutie a polemiku k otázke spätného konštatovania o (ne)plynutí premlčacej lehoty počas trvania rozhodcovského konania, ako aj k samotnému prieskumu rozhodcovských rozsudkov exekučným súdom. K trendu pokračovania posilňovania ochrany spotrebiteľa aj v priebehu exekučného konania oponent poukazuje na závery, vyslovené Súdnym dvorom EÚ v rozsudku C-448/17 z 20. septembra 2018, ktoré sa týkajú dokonca prieskumu decíznych záverov všeobecného súdnictva.

Oceňujem úvahy autora nad udržateľnosťou výsledkov ADR, nakoľko ide o dôležitý spoločenský a právny fenomén.

Takisto podnetné a využiteľné vo vede i praxi sú úvahy o zákaze zneužitia práva v procesnom práve a o požiadavkách na postup a uvažovanie súdu, ktoré nadväzujú na skoršiu tvorbu autora.

Zhmutie záverov, ku ktorým autor vo svojej monografii dospel, preukazuje hodnotu a prínos predloženého diela.

4. Záverečné hodnotenie

Predložené dielo spĺňa požiadavky, kladené na práce tohto druhu. Autor preukázal schopnosť samostatnej vedeckej práce. Habilitačná práca prináša originálne poznatky a je vhodným (a v tejto chvíli z určitého pohľadu „korunujúcim“) príspevkom k doterajšiemu bohatému vedeckému a pedagogickému zameraniu a pôsobeniu habilitanta.

Preto navrhujem JUDr. Jaroslavovi Čollákovi, PhD po úspešnej ústnej obhajobe habilitačnej práce udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného konania občianske právo.

V Košiciach, dňa 20. marca 2022